

© Совет на Европа/ Европски суд за човекови права, 2012. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот. За понатамошни информации видете ја целосната назнака за авторски права на крајот на овој документ.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Информативна белешка за судската пракса на Судот бр. 122

Август - септември 2009

Енеа против Италија - 74912/01

Пресуда 17.9.2009 [Голем совет GC]

Член 6

Граѓанска постапка

Член 6-1

Пристап до суд

Правично судење

Право на пристап до суд на затвореник сместен во затворско крило со високо обезбедување за да се утврдат правата од граѓанска природа: *повреда*

Факти – Апликантот бил осуден на триесет години затворска казна, меѓу другите дела и за членство во криминална организација од типот на Мафијата. Во август 1994, поради опасноста на апликантот, Министерот за правда наредил тој да биде изложен на посебен затворски режим во траење од една година, режим кој бил предвиден во член 41*bis* од Законот за управување со затворите, и таа мерка била образложена со потребата од зачувување на јавниот ред и јавната безбедност. Со наредбата биле предвидени многубројни ограничувања во поглед на посетите, активностите и следењето на кореспонденцијата на апликантот. Примената на овој режим била проширена до доцна во 2005 година, преку деветнаесет наредби, од кои секоја имала важност за ограничен временски период. Апликантот поднел неколку жалби до судот надлежен за извршување на санкции, којшто во три наврати одлучил да ги олесни строгите ограничувања што му биле наметнати на апликантот. Една од тие жалби биле отфрлена како недопуштена бидејќи периодот на важност на наредбата бил веќе истечен, па апликантот немал повеќе интерес истата да се преиспитува. Судот одлучил специјалниот режим на кој бил подложен апликантот да се прекине, така што во март 2005 апликантот бил сместен во оддел под строг надзор, каде одредени опасни затвореници се држеле изолирани од другите затвореници. Одлуката за сместување на затвореник во оддел под строг надзор не подлежела на жалба.

Апликантот имал многу здравствени проблеми и морал да користи инвалидска количка. Во периодот меѓу јуни 2000 и февруари 2005, тој ја служел казната

во одделот на затворската болница резервиран за затвореници кои се подложени на посебен режим. Во октомври 2008, судот надлежен за извршување на санкции наредил да се запре со извршувањето на казната на апликантот поради неговите здравствени проблеми. Оттогаш, тој е во куќен притвор.

Закон – Член 3: Ограничувањата кои биле наметнати во рамки на посебниот затворски режим биле неопходни за да се спречи апликантот, кој претставувал опасност за општеството, да одржува контакти со криминалната организација на која и' припаѓал. Меѓутоа, судовите надлежни за извршување на санкции укинале или олесниле одредени ограничувања. Понатаму, домашните власти ја исполниле обврската да го заштитат физичкиот интегритет на апликантот со тоа што внимателно го следеле неговото здравје, ја оценувале сериозноста на неговите здравствени проблеми, му обезбедувале соодветна медицинска нега и го сместувале во болница кога тоа било потребно. Следствено, третманот на кој апликантот бил изложен не го надминувал вообичаено ниво на страдање својствено за лишувањето од слобода.

Заклучок: нема повреда (петнаесет гласови наспроти два).

Член 6 § 1: (а) *Ограничувања на правото на пристап до суд за времетраење на посебниот затворски режим* – Затворениците кои биле изложени на посебен затворски режим имале можност да вложат жалба во рок од десет дена од денот на достава на наредбата донесена од страна на министерот за правда, а која жалба немала суспензивно дејство, до судот надлежен за извршување на санкции. Од друга страна, судот бил должен да одлучи во рок од десет дена; таквиот рок е предвиден имајќи го предвид сериозното влијание на посебниот затворски режим врз правата на затворениците, како и поради факот што оспорената одлука имала важност само за ограничен временски период. Судот одбил една од жалбите поднесени од апликантот четири месеци откако таа била поднесена со образложение дека важноста на оспорената наредба била истечена. Така, поради непостоење на мериторно прашање за кое требало да се одлучува, испитувањето на судовите на наредбата не било суштинско.

Заклучок: повреда (едногласно)

(b) *Ограничувања на правото на пристап до суд за време на сместувањето во одделот под строг надзор*

(i) *Допуштеност:* Кривичниот аспект на член 6 § 1 не бил применлив затоа што постапките во поглед на извршување на санкциите не потпаѓаат под принципот на определување на „кривично обвинение“ против определено лице. Од друга страна, прашањето за пристап до суд кој е надлежен да одлучува за сместување во оддел под строг надзор и за ограничувања кои го проследуваат тој режим, може да биде предмет на испитување според граѓанскиот аспект на Член 6 § 1. Големiot број на ограничувања на кои бил изложен апликантот биле, се наведува, уредени како права на затворениците, што Советот на Европа ги признал во т.н. Европски затворски правила, и биле предвидени во Препораката на Комитетот на министри. Иако таа препорака правно не ги обврзува државите членки, мнозинството држава признаваат дека затворениците ги уживаат повеќето од правата предвидени таму, а предвидуваат и начини за поднесување на жалба во случај на ограничување на тие права. Имено, во конкретниот случај може да се каже дека постоел „спор“ (*contestation*). Понатаму, некои од ограничувањата, според наводите на апликантот, како на пример оние со кои се ограничувале

контактите со неговото семејство и оние кои влијаеле врз неговите имотни права, јасно потпаѓаат под сферата на лични права и поради тоа имаат граѓанско-правна природа. Оттаму, за државата е од суштинско значење да сочува широко дискреционо право во поглед на средствата за зачувување на безбедноста и редот во затворската средина. И покрај тоа, сите ограничувања на индивидуалните граѓански права треба да можат да се оспорат во судска постапка и тоа по основ на природата на тие ограничувања и нивните евентуални последици. На тој начин би можело да се постигне правична рамнотежа помеѓу ограничувањата кои ги наметнува државата во затворската средина, од една страна и правата на затворениците од друга страна. Од тие причини, овој жалбен навод е компатибилен *ratione materiae* со одредбите на Конвенцијата бидејќи е поврзан со граѓанскиот аспект на Член 6 од Конвенцијата.

Заклучок: допуштено (шеснаесет глас наспрема еден).

(ii) *Меритум:* Иако било точно дека затвореникот не можел да го оспори меритумот на одлуката тој да биде сместен во оддел под строг надзор, тој можел да поднесе жалба до судовите надлежни за извршување на санкции за било какво ограничување на неговите граѓански права (на пример, оние со кои се влијае врз посетите на семејството на затвореникот, или неговата кореспонденција). Имајќи предвид дека во конкретниот случај, сместувањето на апликантот во одделот не довело до ограничувања од ваков тип, па дури и евентуалниот недостаток на такво средство не би можел да се земе за негирање на правото на пристап до суд.

Заклучок: нема повреда (едногласно)

Член 8: (а) Август 1994 до јули 2004 – Постоело попречување од страна на орган на државната власт во остварувањето на правото на апликантот во поглед на неговата кореспонденција. Следењето на кореспонденцијата на апликантот во периодот меѓу август 1994 и јули 2004 било во согласност со закон, а законот кој се применувал во конкретниот случај не го уредувал траењето на мерката или причините за нејзино оправдување и недоволно јасно укажувал на опфатот и начинот на кој се остварува дискрецијата од страна на надлежните органи. Судот не видел причина да отстапи од својата пракса во конкретниот случај, која тргнува од потребата на сите затвореници да им се овозможи да уживаат минимална заштита, на која сите граѓани имаат право според владеењето на правото во демократското општество.

Заклучок: повреда (едногласно)

(b) Последователен период – Што се однесува на периодот од јули 2004 до моментот кога било наредено да се запре со извршување на казната на апликантот, Судот нотирал дека во предметот не постоеле документи со кои би се подржале наводите на застапниците на апликантот.

Заклучок: нема повреда (едногласно)

Член 41: Утврдувањето дека во случајот има повреда на правата на апликантот претставува доволно правично обештетување за нематеријалната штета.

© Совет на Европа/Европски суд за човекови права 2012

Официјални јазици на Европскиот суд за човекови права се англискиот и францускиот. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот, ниту Судот презема било каква одговорност за неговиот квалитет. Преводот може да се префрли од HUDOC базата на податоци за судската пракса на Европскиот суд за човекови права (<http://hudoc.echr.coe.int>) или од други бази на податоци со кои Судот го споделил. Може да биде репродуциран за некомерцијални цели под услов да се наведе потполниот наслов на предметот заедно со горната назнака за авторски права и споменувањето на Human Rights Trust Fund. Ако постои намера да се употреби некој дел од овој превод за комерцијални цели, Ве молиме контактирајте ги publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.